

— Donbasa aprikozes

 punctummagazine.lv/2024/07/03/donbasa-aprikozes/

literatūra

[Luba Jakimčuka](#)

03/07/2024

un piedod mums mūsu sagrautās pilsētas kaut arī mēs to nepiedodam mūsu ienaidniekiem

Luba Jakimčuka (Любов Якимчук, 1985) ir ukraiņu dzejniece, divu dzejas krājumu autore. Par otro, *Donbasa aprikozes (Абрикоси Донбасу, 2015)* viņa saņēmusi gandrīz neskaitāmas balvas. Par vienu no desmitgades labākajām ukraiņu grāmatām atzītais krājums iznācis vismaz sešās valodās un šā gada otrajā pusē nāks klajā arī latviešu atdzejā. Luba ir scenārija līdzautore divām filmām – dokumentālai un spēlfilmā – par *Vārda namu* Harkivā; viņa pētījusi futūrista Mihaiļa Semenka dzīvi un dzeju. Vairākkārt sadarbojusies ar mūziķiem – *Donbasa aprikozes* ierakstījusi kopā ar kontrabasistu Marko Tokaru, piedalījies Jurija Hurži un Serhija Žadana projektos *Ukrainian Songs of Love and Hate* un *Fokstroti*. Viņa dzimusi un uzaugusi Luhanskas apgabala Pervomaiskā, 80 km no krievijas robežas. Pirmie vārdi krājumā *Donbasa aprikozes* ir šādi: “Tur, kur neaug aprikozes, sākas krievija. “

5. jūlijā Ļuba Jakimčuka Rīgā, Valodu mājā uzstāsies kopā ar koklētāju Latvīti Cirsi.
6. jūlijā viņas piedalīsies Valmiermuižas etnomūzikas festivālā, bet 7. jūlijā
uzstāsies Savvaļā.

Māra Poļakova

sadalīšanās

austrumu frontē bez pārmaiņām
cik var bez pārmaiņām?
metāls pirms nāves kļūst karsts
cilvēki no tā kļūst auksti

nestāstiet man par kaut kādu Luhansku
jau sen tā vien hanska
lu ierullēts sarkanā asfaltā
mani draugi par ķīlniekiem –
da neckai netieku
vilkt ārā no pazemes, tumšzemes, cietzemes

jūs tikmēr rakstāt dzeju daiļu kā kreklis krustdūrienā
dzeju rakstāt gludiem pavedieniem
zelta dzeja, visaugstākās raudzes
par karu dzejas nav un nevar būt
par karu ir tikai sadalīšanās
tikai burti
un tie visi ir rrr

Pervomaiska sašķaidīta pervo un maiskā –
maisīties, mocīties kā pirmoreiz
tur atkal jau beidzies karš
bet miers joprojām nav sācies

un kur – *de* – kur ir baļceva?
kur mana baļceva?
tur vairs nebūs dzimis Sosjura
vairs neviens nebūs dzimis

es skatos uz apvārsni
trim stūriem aizvārsni
un saulgriežu lauks galvas nokāris
tagad tās melnas un sausas kā es
jau vecene
un nekāda mīļā Ļuba vairs ne
vien ba

2014

nakšu maisīšana

mēru laiku sērkociņos – tie tilti pār pilēm uz galda
to, kas ir, maisu ar stiebriņu kā karsētu pienu pret sāpošu kaklu
to, kas ir, maisu ar pulksteņa rādītāju
gribu atpakaļ mammā, gribu nepiedzimt atkal
kafija
tāpat kā es – bez piena, bez piena stipri ilgi iztur
pa naktīm neguļu, sapņu vietā skatos televizoru
istabas tasē naktis maisu ar pulksteņa rādītāju

lūgšana

mūsu Tēvs debesīs
pilnā mēnesī
un tukšā saulē
pasargā no nāves manus vecākus
kuru māja ir uz ugunsliņijas
un viņi negrib to pamest
kā zārku

pasargā manu vīru
kurš karam taipus
kā upes viņā krastā
ar savu šauteni tēmē kaklā
ko reiz skūpstījīs

es valkāju šo bruņuvesti
un nevaru to nomest –
tā man kā āda
es nesu sevī viņa bērnu
un nevaru to izdzīt –
viņš caur bērnu pārņem manu miesu
es nesu sevī šo Tēvzemi
un nevaru to izvemt
jo tā ir kā asins –
tek dzīslās

mūsu dienišķo maizi atdod izsalkušiem
lai viņi beidz ēst cits citu
mūsu gaismu izdali tumšiem
lai viņiem apskaidrojas

un piedod mums mūsu sagrautās pilsētas
kaut arī mēs to nepiedodam mūsu ienaidniekiem
un neieved mūs kārdināšanā
sagraut šo samaitāto pasauli

bet pasargā mūs no ļauna
nomest mūsu Tēvzemes nastu
kā lētu bruņuvesti –
smagu un ne visai noderīgu

pasargi no manis
manu vīru, manus vecākus
manu bērnu un manu Tēvzemi

Mašai, Marjanai un Marusjai

2014

no vecuma

nomira
vecītis un vecenīte
vienā dienā nomira
vienā stundā
vienā minūtē nomira–
ļaudis teica, no vecuma

nosprāga viņu vista
viņu kaza un suns
(kaķenes nebija mājās)
un ļaudis teica, no vecuma

sabruka viņu māja
šķūnis pārvērtās drupās
un pagrabu apraka zeme
ļaudis teica, viss no vecuma sabruka

atnāca viņu bērni glabāt vecīti un vecenīti
Oļa bija grūta
Serhijs piedzēries
un Soņai trīs gadiņi
arī viņi nomira
un ļaudis teica, no vecuma

saltais vējš noplēsa dzeltenās lapas
un zem tām apglabāja vecīti, vecenīti, Oļu, Serhiju, Soņu
kuri nomira no vecuma

2014

savējie ir nemirstīgi

tagad man liekas, es varu būt mirstīga –
nomirt gaidīti vai negaidīti
padoties slimībai
ko iznēsāju kā bērnu
padoties stobram
ko neesmu nēsājusi

galu galā, padoties nevarībai –
tāpat vienāds ar nāvi
jo nāve ir vāja
samērojot ar valodu
kamēr šī valoda spīrgta

agrāk nekad neslimoju
vai teicu, ka nekad neslimoju
un vārgšanā nenoguru
ka var nomirt citādi, ne no slimības
vispār nezināju
tas ir, dzīvoju, kā dzīvo mūžīgi

mans tētis, kurš apkaroja manu maksimālismu
un noplacināja mīklu
kad tā uzcēlās pārāk augstu
par veselību teica ko citu
teica: mēs ģimenē visi tādi –
nekad neslimojam
nekad nesūkstāmies

– un nekad nemirstam, –
es klusām piebildu
jo nevienās bērēs nebiju bijusi
un nevienu mirušu radu nebiju redzējusi
vai viņi visi nomira pirms manas piedzimšanas?
vai viņus visus apglabāja bez manas klātbūtnes?
(vai bez manas mīlestības, piebilst mans dēls
arī viņš nekad nav redzējis mirušus tuviniekus)

un kad tavai nemirstībai tic tavs tēvs
kad tai tic tavs dēls
kur tu liksies?

bet tagad nekas nav tā
tētis slimo
un es jau esmu mirstīga
tomēr atkārtoju:
mēs ģimenē visi tādi –

nekad neslimojam
un nekad nemirstam –
nemirstīgie, vai zinies!
mūžīgas piemiņas vietā ir mūžīga dzīve
un bērns klausās

2016

skropstu šķirstīšana

es nevaru aizmigt
signāls “aizņemts” klausulē trauksmaini pārtrūkst
un mamma jau klāsta par bubuli
kas atnāks un savāks mani
ja negulēšu

atkal ieslēdzu gaismu
spogulī pavīd neskūtais vaigs
tāds kā lauks augustā –
vārpas izaugušas un nopļautas
tā kā es, tā kā mani

spuldzīte izdegusi –
komēta, kas tuvojas smaguma centram
un smagumam šeit, manā galvā,
un visur nupat ir tumšs

es mokos
bet ne jau tāpēc
ka circenis strebj tēju uz palodzes
ne tāpēc, ka mēness gaudo aiz loga –
viņš ir pilns kā tavas krūtis
viņš tagad kā ābols ripinās –
es nevaru aizmigt
jo tu guli tepat otrā gultā
un skaļi šķirsti skropstas
šurr-šurr

No ukraiņu valodas atdzejojuši Ingmāra Balode, Māris Salējs un Māra Poļakova